

Motion till riksdagen 2025/26:1239

av **Niklas Sigvardsson m.fl. (S)**

Förutsättningar för ökat bostadsbyggande

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stimulera småhusproduktion i trä och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka allmännyttig småhusbyggnation och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en hyrköpsmodell för småhus och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra ett statligt investeringsstöd för bostadsbyggande och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett införande av startlån för att fler ska kunna få möjlighet att äga sitt boende och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Bostaden är en grundläggande social rättighet. Alla människor ska kunna bo tryggt, hållbart och till rimlig kostnad – oavsett bakgrund, inkomst eller livssituation. Trots detta förvägras allt fler svenskar möjligheten att förverkliga sina boendedrömmar, inte minst i form av eget småhusboende. Bostadsbristen är inte längre ett storstadsproblem – den är rikstäckande.

Under 2024 påbörjades endast cirka 28 000 bostäder i Sverige, varav cirka 5 700 småhus, enligt SCB:s statistik. Det innebär det lägsta bostadsbyggandet på över ett decennium fortsätter även under 2024. Under första halvåret 2025 fortsatte bostadsbyggandet bara lågt. Boverket bedömer i sin senaste rapport att behovet av nya bostäder uppgår till omkring 52 300 per år fram till 2033, främst till följd av befolkningsökning och föråldrat bestånd.

Detta utgör ett strukturellt problem – men också en möjlig lösning. Genom att återinföra ett statligt investeringsstöd för nyproduktion, särskilt riktat mot hyresrätter och småhus i låg- och medelprissegmentet, kan byggtakten åter lyftas. Enligt Boverkets utvärdering från 2021 var investeringsstödet under den föregående mandatperioden kostnadseffektivt och bidrog till att flera projekt kunde realiseras.

För en hållbar samhällsutveckling krävs blandade boendeformer – inte enbart flerfamiljshus i förort eller stadsnära lägen. Allmännyttiga bostadsföretag bör därför också ges förutsättningar att bygga småhus, såsom radhus, parhus och mindre friliggande villor. Det skulle öka variationen i bostadsbeståndet, stärka social sammanhållning och möjliggöra för fler barnfamiljer att bo kvar i sina hemkommuner.

I Jönköpings län finns en koncentration av Sveriges trähusindustri – hela 75 procent av landets träföretag finns i eller omkring länet enligt Tillväxtverket. Många företag inom denna sektor har under 2023–2024 drabbats hårt av det minskade byggandet – konkurser, permitteringar och produktionsstopp har blivit vardag.

Träbyggnation representerar dock både klimatsmart byggteknik och regional näringslivsutveckling. Ett ökat småhusbyggande med trästomme kan ge ökad sysselsättning, minska klimatpåverkan och samtidigt bidra till landsbygdsutveckling. Staten bör därför genom riktade investeringsstöd främja byggande i trä, särskilt för allmännyttiga aktörer i tillväxtsvaga regioner.

En särskilt intressant modell vore att införa en hyrköpsmodell – där hushåll till en början hyr bostaden av ett allmännyttigt bolag, med option att över tid köpa loss fastigheten. Det kan liknas vid ett bostadssparande med trygg hyresgrund. Modellen har framgångsrikt prövats i bland annat Storbritannien och Nederländerna och kan fungera som en socialt progressiv väg in på ägandemarknaden.

För att fler unga och hushåll med stabil inkomst men låg förmögenhet ska kunna ta sig in på bostadsmarknaden bör staten överväga att införa startlån. Många har ekonomisk bärkraft men stoppas av kravet på höga kontantinsatser. En startlånemodell, där staten delar risken med banken, skulle kunna sänka trösklarna till ägt boende.

Boverket har föreslagit detta i tidigare analyser, och liknande modeller finns redan i exempelvis Norge och Finland.

Niklas Sigvardsson (S)

Carina Ödebrink (S)

Markus Kauppinen (S)

Johanna Haraldsson (S)